

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

16. august 2022

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 339 (Alm. del) af 2. juni 2022 stillet efter ønske af Troels Lund Poulsen (V)

Spørgsmål

I Økonomisk Redegørelse, maj 2022, anføres følgende: ”Med baggrund i den stærke konjunkturfremgang i løbet af 2021 strammes finanspolitikken i 2022.” I vismandsrapporten Dansk Økonomi, forår 2022 anføres den omvendte konklusion: ”Finanslovsforslaget for 2022 indebar en lempelse af finanspolitikken i forhold til 2019, hvor kapacitetspresset var mindre udtalt. Siden er der aftalt flere lempelser, blandt andet i form af flere udgifter til vacciner og test, kompensation for højere energiudgifter og øgede udgifter til ukrainske flygtninge. De vedtagne merudgifter er hovedsageligt ufinansierede. Den i forvejen lempelige finanspolitik er dermed lempet yderligere, og samlet skønnes finanspolitikken at øge aktivitetsniveauet i 2022 med ca. 1¼ pct. i forhold til 2019. Selvom krigen i Ukraine og den stigende inflation påvirker væksten negativt, er der udsigt til en fortsat høj beskæftigelse. Det er derfor vurderingen, at finanspolitikken burde være strammere, end den aktuelt ser ud til at blive.” Er ministeren enig i vurderingen fra de økonomiske vismænd? Er ministeren enig i, at det kan synes misvisende at tale om ”den største finanspolitiske stramning siden 1987”, når denne udlægning i høj grad skyldes beregningsteknik henset fraværet af store corona-hjælpepakker i 2022? Og mener ministeren, at det er mest retvisende og fordrende for et rimeligt og oplyst grundlag overfor danskerne, at melde om ”en stramning af finanspolitikken med 1,5 pct.”, som ministeren har udtalt ifm. Økonomisk redegørelse, eller en lempelse på ca. 1,25 pct. som anført af de økonomiske vismænd i vismandsrapporten?

Svar

Finanspolitikken var i 2020 og 2021 tilrettelagt ekspansivt for at holde hånden under økonomien i løbet af coronapandemien. Den førte politik har således været med til at sikre, at Danmark er kommet godt gennem coronapandemien. Regeringen planlægger en opstramning af finanspolitikken i 2022 og 2023 som følge af de stærkt forbedrede konjunkturer, hvormed det ikke længere er nødvendigt at stimulere økonomien. I *Økonomisk Redegørelse*, maj 2022 skønnes således negative ét-årige finanseffekter på hhv. -1,5 pct. af BNP i 2022 og -0,7 pct. af BNP i 2023. Samtidig er den strukturelle saldo tæt på balance, mens der skønnes faktiske overskud i både 2022 og 2023.

Den ét-årige finanseffekt er udtryk for, om finanspolitikken strammes i et givet år, set i forhold til den finanspolitik, der var gældende året før (målt på aktivitetsvirkningen, som kan være anderledes end ændringen i strukturel saldo).

Den flerårige finanseffekt er udtryk for aktivitetsvirkningen af både den finanspolitik, der føres i det pågældende år (set i forhold til året før), samt eventuelle eftervirkninger af den finanspolitik, der er blevet ført i et eller flere forudgående år.

I den aktuelle situation er der altså tale om, at finanspolitikken strammes med en virkning på -1,5 pct. af BNP i år set i forhold til året før. Samtidig har de foregående indsats under coronapandemien i 2020 og 2021 – blandt andet i form af kompensationsordningerne, sundhedsindsatsen, frigivelsen af feriepenge i begge år samt aftalen om *første fase af grøn skattereform* fra december 2020 – fortsat den betydning, at aktiviteten i 2022 skønnes højere end den ellers ville have været (altså højere aktivitet end i fravær af indsatsen i coronaårene 2020 og 2021). Det ændrer ikke på, at finanspolitikken strammes i 2022.

Mere generelt gælder det, at man konkret tilrettelægger finanspolitikken hvert år med udgangspunkt i, hvor man kommer fra året før. Hvis man fx skal beslutte om nogle offentlige investeringer, skatter eller udgifter til offentlig service mv. skal sættes ned eller op – det kan være af hensyn til konjunktursituationen, men også med en lang række andre forhold for øje, fx sundhed, uddannelse, ro om skatten mv. – er udgangspunktet naturligt det år, man kommer fra. Og ikke et år, der ligger 3, 4 eller flere år tilbage. Dermed er den ét-årige finanseffekt målet for virkningen af årets finanspolitik.

Finansministeriet er ikke bekendt med de nærmere detaljer i De Økonomiske Råds beregning af finanspolitikens aktivitetsvirkning i *Dansk Økonomi*, forår 2022. Beregningen forstås sådan, at niveauerne for udgifter og skatter mv. i 2022 (som bl.a. omfatter udgifter til håndtering af fordrevne fra Ukraine og det afsatte beløb til forsvar mv. i medfør af *Nationalt kompromis om dansk forsvars- og sikkerhedspolitik*) samlet set understøtter aktivitetsniveauet i 2022 mere, end hvis udgifter og skatter mv. svarede til 2019-niveauet (justeret for trendmæssig vækst i BNP). Finansministeriet har ikke foretaget en sådan beregning og kan ikke bekræfte DØRs skøn, men det vurderes overordnet, at fortegnet er korrekt. Det bemærkes i forlængelse heraf, at den forudsatte finanspolitik for næste år i *Økonomisk Redegørelse, maj 2022* indebærer, at finanspolitikken strammes yderligere fra 2022 til 2023.

På baggrund af ovenstående er det således retvisende at tale om en stramning af finanspolitikken i år med en aktivitetsvirkning på -1,5 pct. af BNP. Det er også korrekt, at finanspolitikken strammes med den største negative finanseffekt i 2022 siden 1987. Helt generelt gælder, at når midlertidige lempelser ophører, så indebærer det en aktivitetsdæmpende virkning.

Finanspolitikken for 2023 vil blive fastlagt i forbindelse med finanslovsforslaget (og efterfølgende finansloven) for 2023, herunder med afsæt i de ansvarlige aftaler, der er indgået om kommunernes og regionernes økonomi for 2023. Ruslands krig i Ukraine og den ekstraordinært høje inflation i hele Europa har skabt ny usikkerhed om den økonomiske situation, som rejser nye udfordringer for penge- og finanspolitikken i de europæiske lande. Regeringen følger situationen tæt.

Endelig skal det fremhæves, at opgørelsen af de flerårige finanseffekter er betydelig mere usikker end for de ét-årige, idet de i væsentligt højere grad afhænger af den anvendte økonomiske model.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister